

Kolkajen – Södra kanalkvarteret

Högt ställda mål avseende arkitektonisk verkshöjd, miljöhänsyn och en levande stadsmiljö på de gåendes villkor – en utmaning att anta och som vi tillsammans kan realisera.

Förutsättningarna är inspirerande; en kulturhistorisk kontext att bygga vidare på, det blå rummet, stor bostadsvariation och en i det närmaste bilfri miljö. I dessa förutsättningar ser vi också utmaningar förstås. Det stora offentliga rummet skapar en viss "enkelsidighet" längs fasaderna vilket vi tror ställer extra höga krav på attraktivitet i gestaltningen. Bilrörelser kan ha positiva effekter för den upplevda tryggheten och för vissa typer av verksamheter i bottenplan. Utan bilar desto större incitament att arbeta med gestaltning i promenadtakt. Avseende den kulturhistoriska förankringen ser vi en utmaning i att både bryta och samtidigt förstärka dessa band för att tydliggöra de olika tidslagren. Genom en samtida gestaltning i nyproduktionen, blir mötet med de äldre byggnaderna både mer intressant och avläsbart.

I ögonhöjd

Nyckeln till en attraktiv och levande stadsdel, där avstånden upplevs korta, tror vi är bottenvåningarnas gestaltning och programmering. Rörelsen längs en fasad i promenadtakt ska vara full av händelser! Hög entrétythet, öppenhet och en rik detaljering i arkitekturen bidrar till att man upplever avstånden kortare och trevligare. Ju fler positiva impulser längs ett stråk, desto mer attraktivt att röra sig och vistas där. Ju fler som rör sig ute, desto tryggare grannskap. Genom omsorgsfullt detaljerade bottenvåningar och i material som åldras vackert (och går att underhålla) skapas också någonting att vara stolt över, någonting att värdera och vårda. Vår strävan är att kvarterets samtliga sidor ska präglas av detta synsätt, oavsett om det är lokaler, bokaler, cykelrum eller bostäder som finns på insidan. Stängda dörrar och slutna fasader mot omgivningen ska aktivt undvikas.

Genom en generellt högre våningshöjd på entréplanet skapas förutsättningar till variation. Om entrébjälklaget alltid ligger i trottoarhöjd kan rummet innanför också alltid konverteras till lokal och bli tillgängligt. Gestaltas en bokal kan vissa utrymmen lyftas något för att skilja den publika delen från den privata. Vid renodlade bostäder kan en större del lyftas något för att hindra allt för stor insyn, men någon del kan möta upp gatan med tex en sekundär entré. Tillgängligheten för rullstolsburna sker då naturligtvis från trapphuset.

Kvarterets möte med stadens olika rum

Kvarterets södra volymer vänder sig mot det storskaliga blå landskapsrummet, vattenarenan och den gata som har både sol och vatten. Det stora rummet gör att dessa byggnader betraktas både på långt håll och i den nära lilla skalan. Fasaderna måste harmoniera med grannarna intill för att gemensamt stärka vattenarenans väggar. I denna helhet ser vi att delarna skiljer ut sig, genom takutformningen och olika nyanser i teglet. Sockelvåningen accentueras, kanske med en samtida rusticering av tegelrelief, för att högre upp ges en mer avskalad gestaltning. Avslutningen med gavelmotiv av sadeltak eller sågandstak stärker de olika och individuella särdragen. Fasadmaterialet tegel har en lång hållbarhet men i tillverkningen också en hög miljöbelastning. Vi är intresserade att utreda möjligheten att arbeta med återvunnet tegel för att på så sätt minimera den initiala klimatpåverkan.

Kanalrummet i väster tänker vi som en experimentell fullskalemodell över möjliga återbruksideer och andra uttrycksfulla hållbarhetsåtgärder som får synas och ta plats i gestaltningen. Vi tror detta kan genomföras i denna småskaliga och lite brokiga sidan av

kvarteret. Den mer tillåtande karaktären och strävan till individuella formspråk uppmuntrar till dialog och interaktion mellan boende och besökare. De olika gestaltungs-greppen tror vi också kommer bredda målgruppen av bostadsköpare som ytterligare kan förstärkas genom adderande av några radhus i tre plan.

Bulkgatan i öster är en sk vistelsegata. Vi ser gärna att förgårdsmarken kan nyttjas till både privata uteplatser, som berikar stadsrummet, och zoner invid entréer som ges ett mer offentligt intryck. Sittmöbler och mycket inslag av grönska i förgård och på fasader inbjuder till vistelse/paus och stärker den gröna karaktären av gatan. Enligt kvalitetsprogrammet för gestaltning ska entrépartier och fönster i bottenplan vara av trä. Här ser vi att kanske en hel volym får fasader av trä vilket skulle bidra positivt till denna gatutyp.

Västra tvärgränd, med sin variationsrika rumslighet och öppningar in till gård, tror vi lämpar sig väl för placering av gemensamma funktioner och service i kvarteret. Genom att tex glasa upp ett cykelförråd med pump och verkstad, addera en gemensamhetslokal eller hobbyrum och göra detta kring en rumsligt formad del av förgården, vill vi göra vardagsrörelser till möjliga möten mellan grannar. Ett möblerat minitorg med boulebana eller andra aktivitetsytor kan bjuda in till och stimulera till en händelserik miljö. Den gröna karaktären i gaturummet tänker vi oss kunna stärka ytterligare genom en grön förgård, Vinrankor på ett pergolatak vid cykelverkstaden eller planteringslådor vid uteplatser och entréer. Tåliga fasadmateriel och robusta lösningar bidrar till hållbarhet över tid.

Gården som samlingspunkt och grönt nav

Vegetation har en bevisad positiv inverkan på människans hälsa. Vi ser framför oss att gården är en prunkande oas och samlingspunkt. Vår strävan är att skapa förutsättningar för möten mellan grannar genom en kombination av funktioner och vackra rum. Pergolor, lättillgängliga förråd för trädgårdsredskap, växthus och lekytor ramas in av fruktträd, bärbuskar och odlingslotter. Pedagogiskt för barn, bra för miljön och samtidigt en plats för spontana möten grannar emellan. Regnvatten från taken kan i viss mån samlas in och fördröjas naturligt genom att användas till bevattning av odlingar och växthus. Genom solcellsdrivna pumpar kan bevattningen skötas automatiskt. För att ytterligare stärka det gröna intrycket och öka grönytefaktorn ska balkongodlingar, grönska på tak, klätterväxter etc ges utrymme i gestaltningen av gårdens rum.

Bra för hälsa och klimat

Förutom några gröna tak kan även solpaneler behöva placeras i strategiska lägen. Produktionen av el kan läsas av i den granngemensamma appen, direkt i telefonen. Här skulle man också kunna boka kvarterets lådcyklar, gemensamhetsutrymmen eller varför inte skapa ett bytesforum för återbruk mm. Inom ramen för projektets planering och genomförande kommer vi ha en öppenhet för nya innovationer kring klimat/miljö-frågor. Applicerbara lösningar som främjar ett klimatsmart byggande eller hållbart boende ska utredas kontinuerligt under projektets planering för eventuell implementering.

Koncept olika boendeformer

Alla är vi olika. I detta är vi lika.

Behovet av tak över huvudet har vi gemensamt oavsett om vi är ung eller gammal. I övrigt skiljer sig våra bostadsönskemål kraftigt åt. Någon bor ensam, är sällan hemma och lagar aldrig mat. Andra önskar bo i ett kollektiv med likasinnade där man delar på kostnaden för allt. Däremellan har vi de vanliga barnfamiljerna, unga paret, aktiva pensionärer eller kanske de lite ensamma som ändå söker en gemenskap. Somliga har stora resurser medan andra kämpar med begränsad budget.

I nyproduktion, i ett attraktivt område, i Sveriges största stad, kan det aldrig bli billigt med en bostad. För klimatet måste vi bygga långsiktigt hållbara bostäder och kvadratmeterpriset kommer att ligga högt. Desto större är skälet att skapa en stor variation och att använda kvadratmetrarna på ett smart sätt. I södra kanalkvarteret ska man kunna hitta sin hemvist oavsett vilka behov man har.

Boendekostnaden styrs till största delen av storleken på bostaden men vi tänker också att individuell mätning av förbrukning kan vara bra för ekonomi och klimat. Genom "grannappen" kan olika tjänster bokas och saker kan samnyttjas/lånas, tex lådcyklar, verktyg etc.

Innovativa lösningar, smarta kvadratmetrar och stor variation i storlekar på lägenheterna lägger grunden för boende med olika bakgrund och behov. I samtliga lägenheter ska finnas valmöjligheter för ändrad funktionslösning genom bla till- eller frånvalsväggar, skjutväggar, loftlösningar eller kanske olika möbelfunktioner.

Målet är att ca 30% av lägenheterna ska skilja sig från de mer ordinära 2-4 RoK som naturligtvis också måste finnas.

- För de unga ska finnas riktigt små lägenheter. Hög takhöjd på entréplanet kan möjliggöra ett loft för säng eller studieplats.
- I bra läge kan entréplanet passa den som precis startat eget. Entré från gatan för besökare och bostadsdel något upplyft som nås från trapphuset.
- Studenter som vill dela bostadens samvarorum, men ändå ha likvärdiga sovrum i någon slags kompisboende.
- Barn varannan-vecka-lägenheter kanske med skjutbara väggar.
- Generationsboende med avknopningsbar yta genom extra dörr till trapphus för vuxna barn, eller som uthyrningsbar yta för en student.
- Vindskrypin

Vi ser också i det fortsatta arbetet möjligheten att arbeta medvetet med boendeformerna i just entréplanet. Tex hur små (smala) men höga bostäder och egen ingång direkt från gatan, kan berika och stärka ögonhöjdspektivet som beskrivits tidigare. Olika kundkategorier har förmodligen också skiftande intresse av delaktighet i gatulivet vilket vi avser studera vidare i kommande planeringsprocess.